

UUDISTAJA – Ett verktyg för utveckling av gården

Med hjälp av *UUDISTAJA – ett verktyg för utveckling av gården* som Baltic Sea Action Group har tagit fram kan principerna för regenerativt jordbruk beaktas i allt beslutsfattande och all verksamhet på gården.

Uudistaja är finska och betyder ungefär "förnyare" eller "den som regenererar". I detta sammanhang syftar ordet på ett verktyg som kan användas för att utveckla odlingen mot ett allt mer regenerativt håll på den egna gården, alltså att aktivt och långsiktigt förbättra den egna kompetensen, markens odlingsskick och gårdens ekonomiska stabilitet.

Regenerativt jordbruk är ett situationsanpassat och helhetsinriktat odlingssätt där man tillämpar metoder som har **bevisats fungera** i praktiken och som bygger på **vetenskapliga rön**. Effekterna på **odlingens lönsamhet**, **skördesäkerheten** och **miljön** är positiva. Kärnan i det hela är att odlingsskicket, med andra ord markhälsan, oavbrutet förbättras. När markhälsan blir bättre avkastar åkrarna mer och produktionsinsatsernas verkningsgrad stiger. På samma gång stärks skördesäkerheten på gården och förmågan att anpassa sig till varierande väderförhållanden.

Utgångspunkten för regenerativt jordbruk är **resultat** som går att definiera, mäta och verifiera, inte metoder som bestämts i förväg. Jordbrukssystemet är regene-

rativt om de ekonomiska och ekologiska resultaten förbättras över tid, när också exceptionella förhållanden beaktas.

UUDISTAJA – ett verktyg för utveckling av gården bygger på principen om kontinuerlig förbättring. Först planerar man, sedan gör man. Åtgärderna följs och utvärderas, och man strävar efter att mäta resultaten. Utgående från de uppnådda resultaten utvecklar man planen inför nästa växtperiod. Verktiget grundar sig på de allmänna principer för regenerativt jordbruk som BSAG har utarbetat. I grunden innebär strävan att odla regenerativt en kontinuerlig inlärningsprocess. När förändringen har hunnit längre kan jordbrukaren få skördar som är till och med bättre än de vanliga, till lägre kostnader och med mindre besvär (**EARA-rapport**). Nyttan kan man i bästa fall se snabbt, men i början är den anspråkslösare. Målmedvetet arbete i 5–10 år innebär redan handgripliga fördelar för jordbrukaren, försörjningsberedskapen och miljön.

Målet för en regenerativ jordbrukare är att kontinuerligt utveckla verksamheten så att den regenerativa nivån åtminstone bevaras och helst förbättras över tid. Genom att systematiskt använda *UUDISTAJA* kan gården visa att den tar hänsyn till principerna för regenerativt jordbruk i sin verksamhet.

BRUKSANVISNING FÖR UUDISTAJA

1. Grunden i UUDISTAJA är en arbetsmall där du skriver in en utvecklingsplan för den egna gårdens omställning till regenerativt jordbruk. Arbetsmallen omfattar två sidor (2 x A4) som du behändigt kan skriva ut på en vanlig skrivare.
2. Arbetsmallen innehåller åtta (8) frågor och plats för svaren. Fem (5) av svaren fyller du i före växtperioden, och de återstående tre (3) frågorna besvarar du under växtperioden. Om utrymmet tar slut kan du samla svaren i en Word-fil eller på ett nytt papper.

3. UUDISTAJA kan användas för att utveckla 1–8 delområden inom regenerativt jordbruk. Delområdena är desamma som BSAG:s kriterier för regenerativt jordbruk. Inledningsvis är det bra att välja 1–3 kriterier som du systematiskt börjar utveckla. Är regenerativt jordbruk helt nytt för dig kan du med fördel fokusera på på delområde 1 – kompetensutveckling. Har du redan kommit långt kan du istället arbeta mer brett och utveckla gårdens regenerativa arbete inom alla åtta delområden samtidigt.
4. När du valt vilka delområden du vill börja utveckla fyller du i en arbetsmall för vart och ett av dem och besvarar frågorna 1–5 i respektive mall.

I början är det bra att reservera en stund för att läsa frågorna med eftertanke och bekanta dig med stödmaterialet till frågorna 1–5 inom de delområdena du valt.

Använd verktygets anvisningar för att skriva in information om din egen gård och fundera över vad som behöver göras för att nå målet utifrån nuläget. Avsluta med att uppskatta hur mycket pengar, tid eller andra begränsade resurser som kommer att behövas för att nå dit.

5. Sätt i gång med de åtgärder som du planerade i den föregående punkten. Eftersom genomförandet kan vara en långvarig process är det bra att ha de ifyllda arbetsmallarna till hands. Det väsentliga är att du följer den uppgjorda planen och vid behov justerar den efter hand.
6. När du börjar genomföra åtgärderna, ge då genast akt på hur planen framskrider och utnyttja mätarna du har valt. I punkt 6 i arbetsmallen skriver du in hur arbetet framskrider.
7. Vid växtperiodens slut jämför du planen med det uppnådda resultatet och med de uppföljningsdata som har samlats sedan starten. Var ärlig i fråga om det du har gjort, men inte överdrivet sträng mot dig själv. Försök hitta sätt att lära dig och att utvecklas. Oavsett vilket resultat du fick kan du lära dig mycket av det om du stannar upp och reflekterar över vad som hände.
8. Vilka är dina nästa steg? Bestäm dem och planera inför nästa växtperiod. Är det möjligt att börja utveckla nya delområden, och hur kan du lyckas bättre med dem som du redan har övat dig på? Finns det kanske något delområde där det räcker till den nuvarande nivån upprätthålls?

ALLMÄNNA KRIITERIER FÖR REGENERATIVT JORDBRUK

1. Utveckla din kompetens och verksamhet inom regenerativt jordbruk kontinuerligt
2. Förbättra och upprätthåll åkermarkens odlingskick målmedvetet
3. Stärk den biologiska mångfalden ovan och under jord systematiskt
4. Ha en mångsidig växtföljd
5. Maximera det levande växttäckets årets runts
6. Minimera markbearbetningen
7. Använd näringsämnen enligt grödans behov och utnyttja i första hand organiska gödningsmedel och biologisk kvävefixering
8. Minimera användningen av växtskyddsmedel

Vilket delområde handlar planen om?

Datum

1. Hurdant är delområdets nuläge?

2. Vad vill du uppnå?

3. När ska målet nås?

4. Vad tänker du göra? (handlingsplan)

5. Hur mycket resurser avsätter du för verksamheten?

6. Hur framskrider arbetet, ser du resultat?
(Uppföljning av genomförandet)

7. Hurdana resultat uppnådde du,
skedde det förändringar?

8. Vad ska du göra härnäst?